בס"ד

פרד"ס יהודה

עלון שבועי באידיש ע"י יהודה זבולון הלוי קליטניק

פרשת פקודי תשפ"ה | פרשת החודש חזק ומברכין | גליון 787 [שנה י"ז]

די ברכה איז געווען ווייל מען האט געגעבן מיט די הענט

וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוּ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה׳ כֵּן עָשׂוּ וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה: (ל"ט מ׳ב–מ׳ג) זאגט רש"י וַיְבָרֶךְ אותָם מֹשֶׁה: אָמַר לָהֶם יְהִי רָצוֹן שֶׁתִּשְׁרֶה שְׁכִינָה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, צו פארשטיין דעם ענין וואס שטייט בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם? נאר דער אויבערשטער האט געוואלט אז אלעס וואס איז געטאן געווארןביים משכן זאל זיין אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, מיט נדיבות הלב, און טאן מיטן פולן הארץ, און נישט געבן וועגן כבוד, אבער נישט אלע זענען געווען אויף די מדריגה צו געבן לשם שמים, דעריבער ווען משה האט געזען אז די מלאכת המשכן איז געקומען צו א ענדע, און משה האט געזוכט גוטס אויף כלל ישראל, האט ער געגעבן די ברכה אויף די געבערס, אפילו עס איז נישט געווען ביי זיי מיט א נדיבות הלב, אבער די הענט האבן פארט געגעבן א נדבה פארן משכן, האט משה זיי כולל געווען צוזאמען מיט די ברכות פון די נדיבי הלב, און געזאגט אז די שכינה זאל רוהען אויף די מעשה פון די ידים וואס האבן געגעבן, און אזוי האבן אלע געהאט די ברכה, ווייל אלע האבן געגעבן מיט זייערע הענט. (מגד ירחים ח"ג בשם ספר אמרי אמת)

די אידן האבן געטאן מיט שמחה האבן זיי א ברכה

וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוּ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה׳ כֵּן עָשׂוּ וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה: (לט מג) זאגט רש"י וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה: משה האט געזאגט יְהִי רָצוֹן שֶׁתִּשְׁרֶה שְׁכִינָה "בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם", וִיהִי נֹעַם ה׳ אֱלֹקֵינוּ עָלֵינוּ (תהלים צ יז), לכאורה איז שווער פארוואס שטייט דער לשון וְהִנֵּה? און אויך וואס האט משה געזען ביי די אידן אז דעריבער האט ער זיי געבענטשט? נאר דער אויבערשטער האט געוואלט אז אלעס וואס מען האט געטאן וועגן די משכן זאל זיין מיט נדיבות הלב און מיט צופרידנהייט, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, זאגט רש"י "לִי" לִשְׁמִי, און אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, דאס איז די מחשבה און די עשיה האט געדארפט זיין לַחְשֹׁב מַחֲשָׁבֹת לַעֲשׂוֹת צו מקיים זיין די מצוה צו טאן די רצון ה׳, יעצט מיר ווייסן אז די סימן צו א מענטש האט געטאן א מצוה מיט צופרידנהייט אויב נאכן טאן די מצוה איז ער בשמחה אז ער האט דאס געטאן, איז דאס איז א ראי׳ אז ער האט געטאן ריכטיג, און דאס שטייט פִּקּוּדֵי ה׳ יְשָׁרִים ווען איז די מצוה געטאן געווארן מיט ישרות און גאנץ, ווען מְשַׂמְּחֵי לֵב, נאכן טאן די מצוה איז מען בשמחה, און דאס שטייט שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ, איך פריי זיך נאכדעם וואס איך האב געטאן וואס דו האבט מיר געהייסן, און עס שטייט "הִנֵּה" מיינט שמחהת אזוי ווי עס שטייט (שמות ד יד) וְגַם "הִנֵּה" הוּא יֹצֵא לִקְרָאתֶךָ וְרָאֲךָ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ: דאס שטייט וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה, נאכדעם וואס אלעס איז געווען פארטיג, און וְהִנֵּה עָשׂוּ אֹתָהּ, די אידן נאכן טאהן זענען זיי געווען בשמחה, איז דאס א ראי׳ אז כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה׳ כֵּן עָשׂוּ, זיי האבן אלעס געטאן מיט נדיבות הלב אזוי ווי דער אויבערשטער האט געוואלט עס זאל זיין לשם ה׳, דעריבער וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה, א ברכה אז דער אויבערשטער זאל רוהען אויף זיי. (ייטב לב סיגעט)

–ביאורים על הגדה של פסח–

דער עיקר כח פון כלל ישראל איז די מסורה

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם (שמות יב כו) לָכֶם וְלֹא לוֹ וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל כָּפַר בְּעִקָּר וְאַף אַתָּה הַקְהֵה אֶת שִׁנָּיו וֶאֱמֹר לוֹ בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה׳ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם" (שמות יג ח) לִי וְלֹא לוֹ אִילוּ הָיָה שָׁם לֹא הָיָה נִגְאָל. צו פארשטיין וואס פרעגט דער רשע "לָכֶם" און וואס ענטפערט מען אים בַּעֲבוּר "זֶה", וועלכע זאך איז "זֶה"? נאר דער דרך פון רשע אז ער טוט אין אנפאנג זיינע עבירות באהאלטערנערהייט אבער ער האט נישט די חוצפה אפצולאכן פון די וועגן פון זיינע עלטערן, ביז ער פאלט אראפ און לאכט אפ פון דרכי אבותיו און מאכט ליצנות און זאגט "מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם? פארוואס דארפט איר טאהן ווי אייער עלטערן האבן געטאן, ווייל זיי האבן געגעסן מצות און מרור דעריבער דארפן מיר דאס אויך טאן? דעריבער ענטפערט מען אים בַּעֲבוּר "זֶה" וואס די אידן אין מצרים אפילו זיי האבן געזינדיגט, אבער זיי האבן פארט נישט געווען מחוצפים אנקעגן זייערע עלטערן, און טאקע ווען משה רבינו האט געהייסן אהרן רעדן צו די אידן שטייט וַיַּאֲמֵן הָעָם, זיי האבן געפאלגט, דאס מיינט בַּעֲבוּר "זֶה", וואס די אידן האבן נישט אפגעלאכט פון זייערע עלטערן זענען זיי געווארן אויסגעלייזט, אבער דער רשע, אִילוּ הָיָה שָׁם לֹא הָיָה נִגְאָל. דאס מיינט וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל, אז ער האט זיך ארויס גענומען פון כלל ישראל, וואס זייער כח איז די מסורה פון די אבות, דעריבער איז ער א כָּפַר בְּעִקָּר, אזוי ווי די טייטש פון צדיקים אויף אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי, אז לבן האט געארבעט צו פארגעסן פון די מסורת האבות, און אזוי פארגעסן חלילה פון אויבערשטן, קען מען צולייגן אז דאס מיינט בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה׳ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם, ווייל די צדיקים זאגן אז פון דעם וואס מיר עסן נאך היינט מצה און מרור, איז נאר ווייל אונזערע עלטערן האבן געגעסן און זיי האבן דאס געזען ביי זייערע עלטערן ביז יציאת מצרים און דאס ברענגט אונז אמונה, און דאס שטייט אז מצה איז א מאכל פון אמונה. (שמח זבולון תשפ"ה)

דרוש נחמד פארוואס וואלט מען געמיינט פון ר"ח

יָכוֹל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ תַּלְמוּד לוֹמַר בַּיּוֹם הַהוּא אִי בַּיּוֹם הַהוּא יָכוֹל מִבְּעוֹד יוֹם תַּלְמוּד לוֹמַר בַּעֲבוּר זֶה בַּעֲבוּר זֶה לֹא אָמַרְתִּי, אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ מַצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךָ. דער יָכוֹל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ גייט ארויף אויף וואס מען האט יעצט געזאגט ביי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל, וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה׳ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. דער מאמר איז פון מכילתא (שמות יג ח) וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ וז"ל שומע אני מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ? תַּלְמוּד לוֹמַר בַּיּוֹם הַהוּא. אִי בַּיּוֹם הַהוּא יָכוֹל מִבְּעוֹד יוֹם? תַּלְמוּד לוֹמַר בַּעֲבוּר זֶה בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ מַצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךָ, פרעגט דער פנים יפות פארוואס דארף מען ברענגען דער פסוק פון בַּיּוֹם הַהוּא אפצושלאגן דעם יָכוֹל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ, ווען מען וואלט געקענט נאר ענטפערן אז עס קען נישט זיין פון ר"ח ווייל עס שטייט בַּעֲבוּר זֶה בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ מַצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים, אז נאר אין נאכט פון פסח און נישט פון ר"ח? נאר מען מוז זאגן אז ווען עס שטייט נאר בַּעֲבוּר זֶה אליין וואלט מען געלערנט א גזירה שוה פון הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים, און דאס איז געווען די הוה אמינא אז עס איז פון ר"ח, אזוי ווי שואלין ודורשין לפני הפסח, דעריבער ברענגט מען בַּיּוֹם הַהוּאת אז מען זאגט נישט די ג"ש פון החודש הזה, ווייל עס שטייט בַּיּוֹם הַהוּא, נאר מען האט א אנדערע גזירה שוה וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר "בַּלַּיְלָה הַזֶּה" צְלִי אֵשׁ (שמות יב ח) וואס איז די נאכט פון פסח, אז נאר דעמאלט איז די מצוה פון סיפור יציאת מצרים. (הגדה הפלאה)

מדור העובדות

*****דער הייליגער בעלזא רב הרה"ק ר' אהרן זיע"א, פראוועט אין זיין סדר א רפואה פארן טשאבא רבי*****

הגה"צ רבי שרגא שמואל שניטצלער איז געבוירן געווארן אין שנת תרמ"ט צו הרבני ר' ברוך יהודה וואס איז נפטר געווארן ווען ר' שרגא שמואל איז געווען דריי יאר אלט און זיין מאמע האט אים געשיקט זיך האדעווען און לערנען מיט הגה"צ רבי נפתלי הירצקא הלוי זילברמן מראצפרט זצוק"ל - ר' הירצקא ראצטפערטער איז נתקרב געווארן צו חסידות דורך הרה"ק ר' הערשעל מליסקא און שפעטער געווארן נאנט צום הייליגן דברי חיים מצאנז זיע"א וואס האט אים געהייסן פירן באדמורו"ת און דער צאנזער רב האט געשיקט מענטשן צו אים פאר ישועות.- פארשטייט זיך אז דער יונגער שרגא שמואל האט זייער אסאך קונה געווען אין אזא שטוב, ער איז געווען דארט א שיינע פאר יאר ביז די פטירה פון זיין רבי ט' תשרי תרנ"ח.

ר' שרגא שמואל איז צוריק אהיים געקומען, און געווען א שיינער ת"ח האט אים זיין מאמע געשיקט לערנען ביי די גאונים צדיקים הרה"ק ר' מנחם בראדי דער באר מנחם, און ביי הרה"ק ר' יהודה גרינוואלד פון סאטמאר מחבר שו"ת זכרון יהודה און שבט מיהודה עה"ת. ער איז געווען זייער נאנט און א חסיד פון הרה"ק ר' יששכר דוב פון בעלזא, און נאך זיין פטירה איז ער געבליבן ביי זיין הייליגן זון הרה"ק ר' אהרן און זיך נישט גערירט אן אים, און דער קשר איז געבליבן ווייטער ווען ביידע זענען געווען אין א"י נאך די מלחמה, איז ער אנגעקומען תש"י און דער בעלזא רב האט אים געהייסן וואוינען אין ירושלים, וואו ער איז געבליבן און געלערנט יומם ולילה און געווען א באוואוסטער פועל ישועות, אלע האבן אים געקענט אלץ דער טשאבא רבי, ביז זיין פטירה כ"ז תשרי תש"מ.

ערב פסח שנת תשי"ג און מען גרייט זיך צום סדר ביי הרה"ק מבעלזא אין תל אביב, מען ווארט אז דער בעלזא רב זאל שוין גיין צום סדר ווען פלוצלינג פרעגט דער בעלזער רב צו איינער ווייסט וואס הערט זיך פון די געזונט פון ר' שרגא שמואל דער טשאבא רב, און דער רב האט געזאגט מען זאל אים יעצט מזכיר זיין מיט זיין מאמע'ס נאמען פאר אים, און מען האט אים מזכיר געווען פאר א רפואה, אזוי איז דער בעלזא רב געגאנגען צום סדר און עטליכע מאל במשך דעם סדר פרעגט דער רב וואס מאכט דער טשאבא רב און בעט מען זאל אים מזכיר זיין פאר אים, וואס דאס האט געשאפט א אינטרעסאנטקייט ביים עולם, אבער מען האט נישט געפרעגט קיין שאלות ביז שפעטער נאכן סדר האט מען שוין אלעם פארשטאנען, די מעשה איז געווען אזוי:

יענע יאר פאר פסח איז דער טשאבא רב געווארן קראנק אויף זיין מאגן און נישט געקענט פארדייען זיין עסן און מען האט אים געמוזט מאכן א ניתוח און דער בעלזא רב האט מסכים געווען, און נאכן ניתוח איז דאס מיט די צייט צוביסלאך געווארן אויסגעהיילט און געקענט עסן נאר ווייכע זאכן, פאר פסח איז די טשאבא רעבעצן געקומען צום בעלזא רב פרעגן וואס זאל איר מאן טאן וועגן די סדר נאכט, האט דער רב געענטפערט זי זאל נעמען מצות און דאס שטארק צודריקן און אויסמישן מיט וויין און אזוי וועט איר מאן קענען יוצא זיין מצה און טרינקען וויין, און די רעבעצן האט אזוי געטאן און געגעבן פאר איר מאן די מצה און וויין, און נאך האלבע נאכט איז זי אהיים, אבער גלייך נאכדעם האט זיך די מצב ביים טשאבא רבי געווארן ערנסט און ער האט פארלארן זיין וואוסטלאז און די דאקטורים האבן שוין געמיינט אז דאס איז שוין זיין ענדע, מען האט שנעל געשיקט רופן גרעסערע דאקטורים וואס האבן אויך נישט געקענט העלפן ביז בחסדי ה' האט איין דאקטאר זיך אנגערופן אז ער האלט אז מיט עפעס א מעדיצין וועט מען קענען ראטעווען דעם רבין און מען האט דאס געברענגט, און מען האט געזען א שטיקל שינוי לטובה און דער רבי איז געקומען צו זיך.

יענע נאכט איז דער בעלזער רב געווען פארנומען מיט פראוון א רפואה פארן טשאבא רב און געפויעלט טאקע מיט כסדר אים מזכיר זיין פארן סדר און אין מיטן סדר און ווען דער בעלזא רב האט געענדיגט זין סדר איז דער טשאבא רבי צוריק געווארן נארמאל, אבער די מעשה האט זיך נישט געענדיגט דא, נאר שפעטער ווען דער טשאבא רבי איז שוין ארוים פון שפיטאל, און געהאט כח, איז ער געפארן קיין תל אביב און דערציילט וואס האט זיך אוים געשפילט יענע נאכט פון פסח, נאכדעם וואס ער איז צאמגעפאלן האט ער געהאט א חלום אז ער זיצט ביים סדר לעבן דער בעלזא רב, און אין מיטן סדר גיט אים דער בעלזא רב פון זיין שיריים און זאגט עס דאס און וועסט האבן א גאנצע רפואה, און איך האב זיך אויף געוועקט און איך זעה ווי אלע דאקטורים שטייען ארום מיר, האב איך זיי געפרעגט פארוואס זענען זיי אלע דא אזוי שפעט באנאכט ווען עס איז באלד טאג? די דאקטורים האבן זיך שטארק געפריידט ווען זיי האבן געזען ווי איך רעד און זיי האבן מיר אלעם דערציילט, און געזאגט אז עס זעהט אוים אז די מעדיצין האט געהאלפן און זיי האפן אז ער וועט האבן א גאנצע רפואה, איך האב געהאט אמונה אין די רייד פון בעלזא רב.

יעצט האבן די חסידים אלעם פארשטאנען און געזען די געטריישאפט פון בעלזא רב צו זיין חסיד וואס ער האט נישט גערוהט ביז ער וועט האבן א גאנצע רפואה, דער טשאבא רבי האט געלעבט נאך 27 יאר לטובה, און איז נפטר געווארן כ"ז תשרי תש"ם ומנו"כ אין ירושלים בהר המנוחות, זיינע ספרים זובחי הזבח על הלכות שחיטה ובדיקה, און ספר פירורי שולחן זענען געווען גרייט צו דרוקן אבער זענען פארלוירן געווארן ביי די מלחמה, אבער אין שנת תשמ"א האט זיין איניקל רב משולם שלום געדרוקט זיינע חידושים אין ספר ברכות שמואל, און זיינע תולדות, זיע"א. (ספר והיו מספרים בשם הרה"ח ר' אברהם חיים גרינפעלד)

הוצא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העולמי לספרים שאינם בנמצא ולספרים עתיקים וכתבי יד צו פארקויפן

סעט טורים ווילהמרשדורף תפ"ז עם יותר מאלף תיקונים והגהות של הגאון רב ישעיה ברלין- פיק בעל מסורת הש"ס 75000 ספר אור השכל ויניציא עם חתימת הגאה"ק השל"ה 165000 ספר לחם דמעה על איכה מרבי שמואל אוזידה היה שייך להרה"ק ר' עוזיאל בעל תפארת עוזיאל ועוד תלמיד המגיד ממעזריטש וגם היה שייך להשפת אמת מגור עם חתימת בנו הרה"ק ר' מנחם מענדל אלתר 35000 מכתב 10 שורות של החתם סופר עם חתימה 100000 ספר עם חתימת הגה"ק מבוטשאטש $25000, חומש עם חתימת התורת חיים מקאסוב $55000 אור המאיר עם הקדשת ר' מאיר שפירא $1000, תהלים בן ביתי דפו"ר $1500 חיבור כת"י על האותיות עפ"י קבלה תרצ"א מביא מקומארנא $1000 הזמנה בכתב יד מהרה"ק ר' ישראל מטשורקוב לנשואי בנו רב נחום מרדכי $3500 מכתב ארוך של הגה"ק ר' שאול בראך $6000 תהלים זיטאמיר עם מצודות $24000 ספר דרכי האמונה יאם ידוע לשמירה דפו"ר נדיר $800 תהלים זיטאמיר מהסידור $7000 מכתב חתום מישיבת קאמינעץ תש"ט חתום ע"י הגאון ר' ראובן גרוזובסקי והגאון ר' נפתלי זאב לייבאוויץ $1200 ספר דרושים יקרים מהרה"ק ר' שלמה זלמן מקאפוסט $400, ערבי נחל שנתן הרה"ק מטאש זצוק"ל עם אישור $750, ספר מצות ה' שייך להרה"ק ר' דוד צבי מנישטאדט בעל חמדת דוד בן הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר $1500 ספר שנתן ובירך אדמו"ר מסקולען זצוק"ל $600 ספר התמונות ופעילות של וועד ההצלה $1000 ספר צמח צדיק וויזניץ ג' חלקים דפוס ראשון שייך להגאון בעל שבט הלוי $1200 ספר מהרי"ל שייך להרה"ק ר' ברוך מוויזניץ בעל אמרי ברוך $2000 זוהר סלאוויטא תקפ"ז מצב יפה $26000 תקוני זוהר סלאוויטא ר' משה $9500 קדושת יו"ט דפו"ר שייך לבעל חלקת יהושע $1200, ספר שיטה מקובצת הקדשת הגאון ר' אברהם קאלמנאוויטש $800 חומש תורה תמימה ד' חלקים עם ד' הקדשות ארוכות של האדמו"ר בעל אמונת אברהם מפיטסבורג זצוק"ל $1800 ספר מהר"ם שיק עם הקדשת הקרן לדוד $2800 ספר עם חתימת הגאון בעל חמדת שלמה והרה"ק ר' יעקב אדמו"ר מיעזוב בן הרה"ק מטשעבנאוו $4000 מיר האבן א רשימה פון אונזערע ספרים

4403 - 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA ~ 718 - 438 - 8414 ~ 718 - 633 - 5500 Hours are 12 -7:30 Fri 11-1:30, To receive the pardes: pardesyehuda1@gmail.com or pickup in the store from Wednesday. check out our website www.seforimworld.com

מיר פארקויפן זילבערנע מטבעות פאר פדיון הבן און פדיון נפש אויך אלטע געלט